

YARGITAY

18. HUKUK DAİRESİ

Esas Numarası: **1997/288**

Karar Numarası: 1997/1496

Karar Tarihi: 25.02.1997

YARGITAY 18. HUKUK DAİRESİ KARARI

DAVA: Davacı Z. Muzaffer ile davalı Nüfus Müdürlüğü aralarındaki dava hakkında, (İstanbul Onbirinci Asliye Hukuk Mahkemesi)'nce verilen 13.02.1996 günlü ve 1995/340-1996/69 sayılı kararın temyiz edilmemekle kesinleşmesi ve yürürlükteki kanuna aykırı olduğu iddiasıyla C. Başsavcılığı'nın 2.01.1997 gün ve Hukuk 120415 sayılı yazılarıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulmasının istenmesi üzerine gereği düşünüldü:

KARAR: Davacı; 14.07.1995 günlü dilekçesi ile, 24.03.1995'de Zürih'te İsviçre Vatandaşı Helene Brigitte ile evlendiğini, bu evlilikten önce 27.02.1995 tarihinde Zürih Nüfus İdaresi'ne eşi ile birlikte müracaat ederek, eşinin soyadını taşımasına izin verildiğini ve eşlerin aile soyadlarının, eşinin soyadı olduğunu, İsviçre'de bu soyadını kullanmasına rağmen Türkiye'deki kayıtlarda soyadının Kırgız olarak kaldığını ileri sürerek, 2675 sayılı Kanunun 12 ve İsviçre Medeni Kanununun 30/2. maddelerini dayanak göstererek, nüfus kaydına Kırgız olan soyadının Vollenweider olarak düzeltilmesini talep etmiş , mahkemece de yabancı ile evli olup, İsviçre'nin Zürih Şehri'nde ikamet eden davacının ortaya koyduğu uyumsuzluğun yabancılık unsuruna sahip olduğu kabul edilerek davada, 2675 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Kanunu hükümleri uygulanmak suretiyle davacının, ikamet hukuku olan İsviçre Medeni Kanununun 30/2. maddesi uyarınca, yabancı tabiiyetteki eşinin soyadını taşıyabileceği benimsenerek nüfus kaydında Kırgız olan soyadının Vollenweider olarak düzeltilmesine karar verilmiştir.

Uyumsuzluğun, herşeyden önce yabancılık unsuru taşıyıp taşımadığı, dolayısıyla 2675 sayılı Kanunun Kanunlar ihtilafı kurallarının uygulanabilir olup olmadığı üzerinde durulması gerekir. Yabancılık unsurunun varlığı, uyumsuzluğun niteliğine ve tarafların kimliklerine göre belirlenir. Davada uyumsuzluk konusu olan husus, soyadı değişikliği; ileri sürülen hukuki dayanak da, davacının eşi ile birlikte oturduğu İsviçre'de erkeğin, evlendiği eşinin soyadını kullanabileceğine dair uygulamadır. Davacının eski soyadını kullanması konusunda eşi ile ya da ikametgahındaki makam ve kuruluşlarla herhangi bir ihtilafı yoktur. Böyle bir ihtilaf olsa ve bu ihtilaf Türk Mahkemeleri önüne gelse idi, davacının eşi ayrı bir tabiiyette bulunduğu için her iki yönden yabancılık unsuru taşıyan ihtilafın Türk Devletler Hususi Hukuku kurallarına göre ve ihtilafa 2675 sayılı Kanunun 12. maddesinde belirtilen müşterek ikametgah olan İsviçre Hukuku uygulanarak çözümlenecekti. Ancak; davada, davacı Türkiye'de nüfus kaydında Türk Kanunlarına göre kazanılmış ve yazılmış olan soyadının silinerek yerine İsviçre Uyruklusu eşinin soyadının yazılmak suretiyle düzeltilmesine karar verilmesini istemektedir. Böyle bir dava, Türkiye'de ancak 1587 sayılı Nüfus Kanununun 46. maddesine dayanılarak açılabilir. Nitekim, dava da böyle açılmış ve açılan davaya Cumhuriyet Savcısı ile Nüfus İdaresi temsilcisi kanuni taraf olarak katılarak hazır bulunmuşlardır. Açıkça görüldüğü üzere, uyumsuzluğun yabancılık unsuru taşımadığı keyfiyetine ek olarak, uyumsuzluğun çözümlenmesi için açılan davada, kamu düzeninin yasaya yansımaları sonucu davaya Cumhuriyet Savcısı ile Nüfus idaresi temsilcisinin kamu adına davaya birer mahkeme rüknü olarak katılmaları keyfiyeti de, bu davada Devletler Hususi Hukuk Hükümlerine ait kuralların uygulanmasına engeldir. Mahkemenin teşekkül biçimi ile yasaya yansıtılan kamu düzeni olgusu tartışılmayacak kadar açık olup, mahkemece uygulanan 2675 sayılı Kanunun, 5. maddesi dahi böyle bir davanın görülüp karara bağlanmasına engeldir.

Bu durumda ve uyuşmazlıkta yabancılık unsuru bulunmadığına göre, davaya uygulanacak yasa hükümleri Türk Medeni Kanununun 26 ve 153. maddeleridir. Dava, bir soyadı değişikliği şeklinde açıldığına göre, yasal dayanak Medeni Kanunun 26. maddesidir. Ancak, aynı Kanunun 153. maddesinin amir hükümlerine göre de, evlilik birliğinde kocanın soyadının taşınması zorunlu olduğundan, 26. maddedeki haklı nedenin varlığının söz konusu olamayacağı açıktır.

Mahkemece, yukarıda açıklandığı şekilde davanın reddine karar verilmesi gerekirken, 2675 sayılı Kanunun 12. maddesine dayanılarak İsviçre Medeni Kanununun 30/2. maddesi uyarınca kabulü usul ve kanuna aykırıdır.

S O N U Ç: Bu itibarla, yukarıda açıklanan nedenlerle C. Başsavcılığı'nın temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına (BOZULMASINA) ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın C. Başsavcılığı'na gönderilmesine, 25.02.1997 gününde oybirliğiyle karar verildi.

www.legalbank.net